

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

« 25 » 05 2018 року



РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Журналістика та інформація
Змістовий модуль: Основи журналістики

для студентів

спеціальності	061 Журналістика
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	061.00.02 Реклама і зв'язки з громадськістю

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 06.53/18

Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2018 р.

Київ – 2018

Розробники: Васьків М.С., доктор філологічних наук, професор кафедри журналістики і нових медіа

Викладачі: Васьків М.С., доктор філологічних наук, професор кафедри журналістики і нових медіа

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) журналістики та нових медіа

Протокол від «___» _____ 2018 року № 1

Завідувач кафедри (голова циклової комісії) Семенець О.О. Семенець

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) Головко

___ . ___ 20 ___ р.

Гарант освітньої (професійної / наукової) програми

(керівник проектної групи) Васьків (М.С. Васьків)

Робочу програму перевірено

___ . ___ 20 ___ р.

Заступник директора Інституту журналістики Росінська (О.А. Росінська)

Пролонговано:

на 20 ___ /20 ___ н.р. _____ (_____), “___” ___ 20 ___ р., протокол № ___
на 20 ___ /20 ___ н.р. _____ (_____), “___” ___ 20 ___ р., протокол № ___
на 20 ___ /20 ___ н.р. _____ (_____), “___” ___ 20 ___ р., протокол № ___
на 20 ___ /20 ___ н.р. _____ (_____), “___” ___ 20 ___ р., протокол № ___

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
Змістовий модуль: Основи журналістики		
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Курс	1	
Семестр	1	
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі	120	
аудиторні	56	
модульний контроль	8	
самостійна робота	56	
форма семестрового контролю	іспит	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Основи журналістики» є базові теоретичні поняття журналістики як сфери діяльності, як творчого процесу зі збору, трансформації, виробництва та доставки актуальної інформації до реципієнта та основні принципи практичної журналістської діяльності, тому його **метою** є сформувати фундаментальні основи діяльності ЗМІ на демократичних і гуманістичних принципах стосовно журналістики правової соціальної держави; ввести студента у систему понять загальних закономірностей функціонування журналістики; навчити його застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності.

Головними **завданнями** курсу є вивчення дисципліни формування знань про сучасні тенденції розвитку в інформаційному просторі;

- визначення особливостей журналістського фаху та його значення в розвитку демократичного суспільства;
- ввести студентів у систему категоріального знання про журналістику і закласти основи знання університетської підготовки журналістів;
- сприяти засвоєнню основних положень курсу, вивчення загальних і специфічних закономірностей, які діють у журналістській науці;
- теоретично попередити майбутні журналістські курси і практичну діяльність студентів.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

У результаті вивчення курсу студенти набувають таких **компетентностей**: **ЗК2** - Критичне мислення, **ЗК3** - Здатність до реалізації прав і обов'язків громадянина України, **ЗК5** - Самоосвітня, **ЗК 6** - Емоційний інтелект та емоційна компетентність, **ФК1** - Когнітивно-професійна. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності., **ФК 2** - Інформаційна. Здатність створювати інформаційний продукт та ефективно його просувати, **ФК3** - Комунікативна. Здатність до письмової та усної комунікації рідною мовою; культура мовлення.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторні					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I.							
Тема 1. Журналістика як система органів масової інформації	28	4	2	6			16
Модульний контроль	2						
Разом	30	4	2	6			16
Змістовий модуль II.							
Тема 2. Основні етапи становлення і розвитку журналістики: від пражурналістики до сучасності	14	2	2	2			8
Тема 3. Журналістика як галузь суспільно-політичної діяльності	14	2	2	2			8
Модульний контроль	2						
Разом	30	4	4	4			16
Змістовий модуль III.							
Тема 4. Принципи і функції журналістики	28	2	2	10			14

Модульний контроль	2						
Разом	30	2	2	10			14
Змістовий модуль IV.							
Тема 5. Робота журналіста зі збору й обробки інформації	14	2	2	4			6
Тема 6. Генологія журналістських творів	14	2	2	6			4
Модульний контроль	2						
Разом	30	4	4	10			10
Усього	120	14	12	30			56

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

Лекція 1. Журналістика як система органів масової інформації – 4 год.

Багатозначність поняття «журналістика». Поняття «система». Система засобів масової інформації (ЗМІ). Інформаційний простір. Реальна й потенційна аудиторія. Інформаційні агенства. Прес-центри і прес-бюро як постачальники інформації. Технічні засоби поширення інформації. Економічні аспекти журналістської діяльності. Типологія журналістики, її принципи. Чотири підсистеми органів масової інформації (ОМІ). Друковані ОМІ. Їх здобутки, переваги й недоліки. Специфіка радіомовлення як структурної частини системи ЗМІ. Роль телебачення у сучасному світі. Бурхливий розвиток Інтернет-видань у сучасну епоху. Державні органи регулювання і контролю у сфері журналістської діяльності. Зростання ролі громадськості у визначенні сутності і перспектив розвитку журналістики в майбутньому.

Література основна: 6, 8, 11.

Література додаткова: 2, 3, 6, 8.

Семінар 1. Що спонукало мене обрати професію журналіста?

1. Що було мені відомо про журналістику як професію до вступу в ВНЗ?
2. Позитиви журналістської професійної діяльності.

3. Негативні аспекти професії журналіста.
4. Журналістика як одна із найнебезпечніших професій.

Практичне заняття № 1. Проблеми підбору кадрів для ОМІ

План

1. Вимоги роботодавця до майбутнього робітника.
2. Конкурсні відбори, стажування, випробувальний термін тощо.
3. Стимулювання творчого зростання журналіста і контроль за його діяльністю.
4. Як би ви підбирали колектив для новоствореної газети (8 чоловік, 15 чоловік, 30 чоловік)?
5. Вам необхідно сформувати теле- (радіо-) колектив для випуску авторських передач (політичних, економічних, культурологічних) щотижнево по 30 хвилин. Які етапи вашої подальшої роботи?

ЛІТЕРАТУРА

Владимиров В. Основы журналистики: В понятиях и комментариях. – Луганск: ВУГУ, 1998. – С. 97-109.

Засорина Т., Федосова Н. Профессия – журналист. – Ростов на Дону: Феникс, 1999.

Здоровега В. Вступ до журналістики. Текст лекцій. Видання друге, доповнене. – Львів, 1998.

Ворошилов В.В. Журналістика. Учебник. – СПб: Изд-во Михайлова В.А., 1999.

Лазутина Г.В. Основы творческой деятельности журналиста: Учебник для вузов. – М.: Аспект Пресс, 2000.

Михайлин І. Основы журналистики. – К., 2003. (Глава І. Журналіст як суб'єкт масово-інформаційної діяльності).

Подольян М.П. Першооснови журналістської творчості: конспект лекцій. – К.: Центр вільної преси, 1997.

Прохоров Е.П. Введение в теорию журналистики: Учебное пособие. – М.: Изд. РИП-холдинг, 2000.

Практичне заняття № 2. Процес продукування масової інформації

План

1. Назвіть одну-дві чутки, запропонуйте методику роботи з ними для випуску радіоновин: до кого і як звернутися, які питання задавати, як створити матеріал для ефіру. Простежте, як чутка перетворюється в соціально (суспільно) значиму інформацію. Визначте, на якому етапі це відбувається. І чи відбувається?

2. Визначте кого-небудь із ваших працюючих знайомих як джерело інформації, подумайте, яку саме соціально (суспільно) значиму інформацію ви можете від нього отримати, який її різновид, який саме матеріал для газети з неї можна підготувати, яка саме інформація у нього ввійде і як ви її розмістите всередині тексту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вайшенберг З. Новинна журналістика. – К.: Академія Української Преси; Центр вільної преси, 2004. – С. 131-139.
2. Владимиров В. Основы журналистики: в понятиях и комментариях. – Луганск, ВУГУ, 1998.
3. Владимиров В. Теория и методика журналистского творчества. – Луганск: ВУГУ, 1997.
4. Михайлин І.Л. Основы журналистики: Підручник. Вид. 2-е доп. і поліпш. – Харків: ХІФТ, 2000.
5. Шнайдер В., Рауе П.-Й. Новий посібник з журналістики та онлайн-журналістики. – К. : ЦВП, АУП, 2014. – 358 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Лекція 2. Основні етапи становлення і розвитку журналістики: від пражурналістики до сучасності – 2 год.

Становлення і розвиток журналістики і їх зв'язок із історією людського суспільства. Пражурналістські явища: а) знакове спілкування первіснообщинних людей як необхідність обміну інформацією; б) вплив знакового спілкування на формування суспільної думки як показник народження майбутніх інформаційних процесів; в) обмеженість і непостійність – характерні риси прожурналістських явищ періоду виникнення та існування держави. Власне журналістика: а) винайдення Гутенберга як запорука розвитку власне журналістики; б) бурхливий розвиток друкованих ЗМІ; в) розвиток електронних ЗМІ.

Література основна: 5, 6, 8, 11.

Література додаткова: 2, 15.

Семінар 2-3. Формування журналіста-фахівця

План

1. Необхідні передумови-вимоги до тих, хто обирає професію журналіста.
2. Розвиток природних задатків у процесі навчання і професійної діяльності.
3. Постійна робота над самовдосконаленням, потреба високої працездатності.
4. Позитиви журналістської професійної діяльності.
5. Негативні аспекти професії журналіста.
6. Журналістика як одна із найнебезпечніших професій. Відповідальність перед реципієнтами, роботодавцями, самим собою.
7. Оперативність і пунктуальність журналіста.
8. Моя особиста стратегія досягнення фахового успіху.

ЛІТЕРАТУРА

Владимиров В. Основы журналистики: В понятиях и комментариях. – Луганск: ВУГУ, 1998. – С. 97-109.

Засорина Т., Федосова Н. Профессия – журналист. – Ростов на Дону: Феникс, 1999.

Здоровега В. Вступ до журналістики. Текст лекцій. Видання друге, доповнене. – Львів, 1998.

Ворошилов В.В. Журналістика. Учебник. – СПб: Изд-во Михайлова В.А., 1999.

Лазутина Г.В. Основы творческой деятельности журналиста: Учебник для вузов. – М.: Аспект Пресс, 2000.

Михайлин І. Основи журналістики. – К., 2003. (Глава І. Журналіст як суб'єкт масово-інформаційної діяльності).

Подольян М.П. Першооснови журналістської творчості: конспект лекцій. – К.: Центр вільної преси, 1997.

Прохоров Е.П. Введение в теорию журналистики: Учебное пособие. – М.: Изд. РИП-холдинг, 2000.

Лекція 3. Журналістика як галузь суспільно-політичної діяльності – 2 год.

Взаємозв'язок суспільного розвитку і розвитку журналістики. Взаємодія журналістики з органами влади й партіями та рухами. Засоби й органи інформування. Журналістика й громадськість. Діалог між журналістами й реципієнтами. Роль ОМІ й ЗМІ у формуванні та функціонуванні громадської думки. «Четверта влада». Сучасний стан журналістики й громадської думки в Україні. Шляхи подальшого розвитку української і світової журналістики.

Практичне заняття № 3-5. Збір інформації: джерела й методи

План

1. Спостереження як спосіб збору інформації.
2. Опрацювання документів і писемних джерел.
3. Використання інтерв'ювання для збору інформації.
4. Збір інформації про політичні партії та про їх лідерів (залучення різних способів збору інформації; біографія, доходи, політична, громадська діяльність; сімейний стан; стосунки з законом).

ЛІТЕРАТУРА

1. Михайлин І.Л. Основи журналістики: Підручник. Вид. 2-е доп. і поліпш. – Харків: ХІФТ, 2000.

2. Вайшенберг З. Новинна журналістика. – К.: Академія Української Преси; Центр вільної преси, 2004. – 262 с.

3. Вальтер фон Ла Рош. Вступ до практичної журналістики. – К.: Академія Української Преси, 2005. – 229 с.

4. Владимиров В. Основы журналистики: В понятиях и комментариях. – Луганск, ВУГУ, 1998.

5. Владимиров В. Теория и методика журналистского творчества. – Луганск: ВУГУ, 1997.

6. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості. – Львів: ПАІС, 2004.

7. Моисеев В. Журналисты и журналистика. – К., 2002.

8. Прохоров Е. Журналистика и демократия. – М., 2004.

9. Шнайдер В., Рауе П.-Й. Новий посібник з журналістики та онлайн-журналістики. – К. : ЦВП, АУП, 2014. – 358 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

Лекція 4. Принципи і функції журналістики – 2 год.

Метод, мета і принципи журналістики. Шляхи досягнення об'єктивності в мас-медіа. Основні складові елементи гуманізму в журналістиці. Причини порушення базових принципів журналістики. Типологія функцій журналістики. Інформативна функція. Функція формування громадської думки. Організаційна й ідеологічна функції. Соціальні функції журналістики. Культурно-рекреативні функції.

Семінар 4. Різні види ОМІ й функції журналістики

План

1. Проблема класифікації функцій ОМІ.
2. Загальні функції журналістики.
3. Спеціальні функції журналістики.
4. Аналіз матеріалів газет «День», «Факты», «Подольнин» із позицій їх функціонального призначення.
5. Аналіз програм телеканалів УТ-1, «5 канал», «Тет» із позицій їх функціонального призначення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Михайлин І.Л. Основи журналістики: Підручник. Вид. 2-е доп. і поліпш. – Харків: ХІФТ, 2000.
2. Владимиров В. Основы журналистики: В понятиях и комментариях. – Луганск, ВУГУ, 1998.
3. Владимиров В. Теория и методика журналистского творчества. – Луганск: ВУГУ, 1997.
4. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості. – Львів: ПАІС, 2004.
5. Моисеев В. Журналисты и журналистика. – К., 2002.
6. Прохоров Е. Журналистика и демократия. – М., 2004.

Практичне заняття № 6-8. Виготовлення журналістського контенту

План

На основі зібраної у ході попереднього практичного заняття інформації створити журналістські матеріали у формі:

- а) інформаційного жанру;
- б) аналітичного жанру;

- в) публіцистичного жанру;
- г) агітаційно-пропагандистської продукції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Михайлин І.Л. Основи журналістики: Підручник. Вид. 2-е доп. і поліпш. – Харків: ХІФТ, 2000.
2. Владимиров В. Основы журналистики: В понятиях и комментариях. – Луганск, ВУГУ, 1998.
3. Владимиров В. Теория и методика журналистского творчества. – Луганск: ВУГУ, 1997.
4. Вайшенберг З. Новинна журналістика. – К.: Академія Української Преси; Центр вільної преси, 2004. – 262 с.
5. Вальтер фон Ла Рош. Вступ до практичної журналістики. – К.: Академія Української Преси, 2005. – 229 с.
6. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості. – Львів: ПАІС, 2004.
7. Ким М.Н. Технология создания журналистского произведения. – СПб: Изд-во Михайлова В.А., 2001.
8. Моисеев В. Журналисты и журналистика. – К., 2002.
9. Прохоров Е. Журналистика и демократия. – М., 2004.
10. Основы творческой деятельности журналиста: Учебник для студентов вузов по спец. «Журналистика» / Ред.-сост. С.Г. Корконосенко. – СПб: Знание, СПБИНВЭСЭП, 2000.
11. Тертычный А.А. Жанры периодической печати: Учебное пособие. – М.: Аспект Пресс, 2000.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІV.

Лекція 5. Робота журналіста зі збору й обробки інформації – 2 год.

Народження нового сюжету. Різні джерела інформації для цього. Зовнішня інформація, способи її отримання. Спостереження, його особливості і види. Робота з «неживими» носіями інформації та документами. Інтерв'ю як спосіб отримання інформації, його види. Правила підготовки до інтерв'ювання і його проведення. Журналістика як синтез науки, ремесла і творчості. «Жорсткі» і «м'які» новини. Принципи подачі «жорстких» новин. Композиційно-граматичні особливості журналістських творів. Особливості виготовлення журналістського продукту на телебаченні і радіо.

Семінар 5. Об'єктивність і гуманізм – базові принципи журналістики

План

1. Шляхи досягнення об'єктивності в журналістській діяльності.
2. Причини необ'єктивності. Способи їх подолання.
3. Основні аспекти гуманістичної спрямованості журналістики.
4. Гуманізм журналістської діяльності і різні форми суспільної свідомості.

5. Журналістика як бізнес та її об'єктивно-гуманістичний характер.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вайшенберг З. Новинна журналістика. – К.: Академія Української Преси; Центр вільної преси, 2004. – 262 с.

2. Вальтер фон Ла Рош. Вступ до практичної журналістики. – К.: Академія Української Преси, 2005. – 229 с.

3. Владимиров В. Основы журналистики: в понятиях и комментариях. – Луганск, ВУГУ, 1998.

4. Владимиров В. Теория и методика журналистского творчества. – Луганск: ВУГУ, 1997.

5. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості. – Львів: ПАІС, 2004.

6. Михайлин І.Л. Основы журналистики: Підручник. Вид. 2-е доп. і поліпш. – Харків: ХІФТ, 2000.

7. Шнайдер В., Рауе П.-Й. Новий посібник з журналістики та онлайн-журналістики. – К.: ЦВП, АУП, 2014. – 358 с.

Семінар 6. Джеймс Мейс про свободу слова у світі й в Україні

План

1. Жертовно-трагічна доля Джеймса Мейса.
2. Правда про голодомор, яку повинен знати весь світ.
3. Вічна проблема свободи слова й боротьби за неї («Свобода наклепу, або Наклеп на свободу»).
4. Морально-етичні засади діяльності журналіста та поняття популярності й благополуччя («Повість про двох журналістів»).
5. Проблеми національної ідентичності й самодостатності українців у працях Дж.Мейса.

ЛІТЕРАТУРА

День і вічність Джеймса Мейса. – К.: ЗАТ «Українська прес-група», 2005.

Владимиров В. Основы журналистики: В понятиях и комментариях. – Луганск, ВУГУ, 1998.

Владимиров В. Теория и методика журналистского творчества. – Луганск: ВУГУ, 1997.

Михайлин І.Л. Основы журналистики: Підручник. Вид. 2-е доп. і поліпш. – Харків: ХІФТ, 2000.

Моисеев В. Журналисты и журналистика. – К., 2002.

Прохоров Е. Журналистика и демократия. – М., 2004.

Практичне заняття № 11-12. Планування інформаційного наповнення і макетування газети

План

1. Розробити характер наповнення матеріалами 4-шпальтового щомісячного видання (університетської багатотиражки) і його розміщення на шпальтах.
2. Рубрикування, макетування, підбір інформації для 16-шпальтової щотижневої регіональної газети.
3. Рубрикування, макетування, підбір інформації для 16-шпальтової щоденної всеукраїнської газети.
4. Рубрикування, макетування, підбір інформації для 4-8-шпальтової районної газети (4 номери в тиждень).

Лекція 6. Генологія журналістських творів – 2 год.

Поняття жанру. Журналістські жанри. Групування журналістських жанрів. Інформаційні жанри. Аналітичні жанри. Публіцистичні жанри. Класифікація журналістських жанрів на Заході. Залежність журналістських жанрів від виду ОМІ.

Практичне заняття № 13. Програмування радіомовлення

План

1. Розробити сітку мовлення для внутрішньоуніверситетської радіомережі, яка буде виходити під час перерв між навчальними заняттями.
2. Як буде формуватися мережа інформаторів?
3. Як налагодити співпрацю з університетською адміністрацією і студентською аудиторією?
4. Форми отримання прибутків.

Практичне заняття № 14. Формування сітки телемовлення

План

1. Якою ви бачите сітку мовлення місцевого телеканалу з виходом на 2 години зранку (7-9 години) та 4 години ввечері (18-22 години)?
2. Яким повинен бути штат працівників у кожній із програм?
3. Що потрібно для повноцінного функціонування служби новин?

Практичне заняття № 15. Суспільно-політичні пріоритети ОМІ

План

1. Визначити суспільно-політичне обличчя газет «День» і «Вести».
2. Пріоритети в політиці й економіці «незалежних» газет «Сьогодні», «Факты».
3. Характер заангажованості телеканалів «1+1», «Інтер», СТБ, ICTV.
4. Суспільно-політична невизначеність українських радіостанцій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вайшенберг З. Новинна журналістика. – К.: Академія Української Преси; Центр вільної преси, 2004. – 262 с.
2. Вальтер фон Ла Рош. Вступ до практичної журналістики. – К.: Академія Української Преси, 2005. – 229 с.
3. Владимиров В. Основы журналистики: в понятиях и комментариях. – Луганск, ВУГУ, 1998.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кіл-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць		Максимальна кіл-ть балів		Кількість одиниць		Максимальна кіл-ть балів	
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	1	1	2	2
Відвідування семінарських занять	1	1	1	2	2	1	1	2	2
Робота на семінарському занятті	11	1	11	1	11	2	22	2	22
Відвідування практичних занять	1	3	3	2	2	5	5	5	5
Робота на практичному занятті	11	3	33	2	22	5	55	5	55
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом:			90		79		119		121
Максимальна кількість	409								

балів	
Розрахунок коефіцієнта	409:60=6,81

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

1. Скласти словник основних журналістських понять і термінів.
2. Підготувати добірку фактів, що підтверджують основні журналістські теорії.
3. Написати есе «Від журналістики в Україні до української журналістики».
4. Сформулювати основні характерні риси портрету політичного журналіста.
5. Підготувати аргументи до тематичної дискусії «Свобода і відповідальність в журналістиці».
6. Дослідити на прикладі одного видання – дотримання або недотримання ним основних принципів журналістської діяльності.
7. Написати есе «Принциповість журналіста».
8. Ознайомитися та законспектувати головні позиції Законів України та міжнародних документів, які регламентують журналістську діяльність.
9. Проаналізувати роль ЗМІ у перехідному періоді розвитку суспільства (На прикладі України або іншої держави).
10. Провести коротке соціологічне дослідження та підготувати презентацію за його результатами «Інформаційні запити сучасної аудиторії ЗМІ».
11. Зібрати «колекцію» прикладів прихованої реклами в ЗМІ.
12. Підготувати опорну таблицю структурних компонентів системи ЗМІ в Україні.
13. Простежити приклади подачі однієї новини у різних жанрах.
14. Підготувати аргументи до дискусії «Взаємозв'язки жанрів та методів у журналістиці».
15. Написати журналістські матеріали у інформаційному, аналітичному та художньо-публіцистичному стилях. Визначити – які це саме жанри.

Практичні завдання

Провести журналістикознавчий аналіз газетної публікації на вибір

Схема аналізу:

1. Жанр публікації.
2. Визначення повноти викладу фактологічного матеріалу:
 - наявність фактів у публікації;
 - присутність журналістського аналізу фактів;
 - присутність коментарів експертів щодо поставленої проблеми;
 - вивчення суспільної думки щодо порушеного питання.

3. Аналіз культури мовного оформлення публікації (рівень грамотності, стилістичної вправності, мовного багатства, присутність помилок у тексті).
4. Прогнозування наслідків публікації у суспільстві (чи досягнуто мети публікації).

Критерії оцінювання самостійної роботи

Перевірка самостійно виконаних завдань здійснюється на контрольній модульній роботі.

Критерії оцінювання відповіді:

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.3. Форма проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Контрольна модульна робота включає:

1. Десять тестових завдань;
2. Два питання для перевірки самостійно виконаних завдань.

Критерії оцінювання:

1. Тестові завдання: за кожен правильну відповідь - 1 б.
2. Кожне з питань для перевірки самостійно виконаних завдань - 7,5 б. (макс.), для цього вони мають відповідати наступним критеріям:
 - відповідність змісту;
 - повнота і ґрунтовність викладу;
 - доказовість і логічність викладу;
 - термінологічна коректність;
 - здатність до обґрунтування висновків;
 - володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумкове оцінювання знань студентів з модуля «Основи журналістики» відбувається у межах комплексного екзамену з дисципліни «Журналістика та інформація». Відповідно екзаменаційна оцінка складається з двох компонентів: блок «Основи журналістики» – 20 балів і блок «Сучасна прес-служба» – 20 балів.

Студенти з Основ журналістики виконують завдання, які включають

теоретичний і практичний компоненти, кожний з яких оцінюється по 10 балів.

Критерії оцінювання завдання з Основ журналістики:

- глибоке знання змісту праць видатних соціологів і рекомендації щодо їхнього використання у соціологічних дослідженнях;
- ґрунтовне знання термінологічного апарату соціології громадської думки і коректне його застосування;
- вміння обґрунтувати доцільність застосування соціологічного методу дослідження громадської думки
- повнота і змістовність викладу;
- доказовість і логічність викладу;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Журналіст як одна з безлічі професій.
2. Розподіл праці. Потреба у професійних журналістах.
3. Журналістські спеціалізації.
4. Розподіл праці в журналістському колективі.
5. Особливості праці в різних типах органів масової інформації.
6. Зростання потреби в журналістах-«універсалах».
7. Переваги журналістської професії.
8. Недоліки професії журналіста.
9. Різні форми підготовки журналіста.
10. Підготовка журналіста на основі спеціалізованої нежурналістської базової освіти.
11. Підготовка майбутніх фахівців на журналістських спеціальностях.
12. Поява професійних журналістів і зародження потреби у їх підготовці.
13. Перші форми фахової підготовки журналіста.
14. Розвиток журналістської освіти в СРСР.
15. Журналістська освіта в УРСР.
16. Створення мережі факультетів журналістики в незалежній Україні.
17. Форми журналістських об'єднань. Фахові журналістські видання.
18. Становлення і розвиток журналістики і їх зв'язок із історією людського суспільства.
19. Пражурналістські явища. Знакове спілкування первіснообщинних людей як необхідність обміну інформацією.
20. Обмеженість і непостійність – характерні риси прожурналістських явищ періоду виникнення та існування держави.
21. Поява перших рукописних газет. Винахід Гутенберга як запорука розвитку власне журналістики.
22. Друковані газети. Основні риси преси, які перетворюють її в ОМІ.

23. Бурхливий розвиток друкованих ЗМІ у XVI–XIX ст. (кількість, наклад газет, поява журналів, розширення тематики, спеціалізовані видання).
24. Професія журналіста (дописувачі – студенти-недоуки – освічені випускники університетів – випускники журналістських факультетів).
25. Становлення радіомовлення на межі XIX–XX ст. Розвиток радіомовлення у 1920-30-х у світі й Україні.
26. Радіомовлення в УРСР і незалежній Україні.
27. Винахід телебачення. Розвиток телебачення за кордоном і в Україні.
28. Домінування телебачення в Україні та світі на сучасному етапі.
29. Бурхливий розвиток Інтернет-мережі. Зародження і розвиток Інтернет-журналістики.
30. Багатозначність поняття «журналістика».
31. Журналістика як вид творчої діяльності та як наука.
32. Журналістика як система засобів масової інформації.
33. Поняття «система». Система засобів масової інформації (ЗМІ).
34. Інформаційний простір. Реальна й потенційна аудиторія.
35. Інформаційні агентства, суть і форми їх діяльності.
36. Найвідоміші європейські інформаційні агентства.
37. Інформагентства США.
38. Вітчизняні інформаційні агентства (вчора і сьогодні).
39. Прес-центри і прес-бюро як постачальники інформації.
40. Технічні засоби поширення інформації.
41. Економічні аспекти журналістської діяльності.
42. Типологія журналістики, її принципи. Чотири підсистеми органів масової інформації (ОМІ).
43. Друковані ОМІ. Їх здобутки, переваги й недоліки.
44. Специфіка радіомовлення як структурної частини системи ЗМІ.
45. Роль телебачення у сучасному світі.
46. Бурхливий розвиток Інтернет-видань у сучасну епоху.
47. Державні органи регулювання і контролю у сфері журналістської діяльності.
48. Зростання ролі громадськості у визначенні сутності й перспектив розвитку журналістики в майбутньому.
49. Форми журналістських об'єднань. Фахові журналістські видання.
50. Корисність і новизна – ключові риси інформації, придатної для масового використання.
51. Доступність інформації, її суспільна значимість і актуальність.
52. Роль масової інформації у формуванні громадської думки.
53. Інтерактивний характер сучасної журналістики.
54. Підвищення інформаційної насиченості творів – предмет постійного піклування журналістики.

55. Рух сучасної журналістики від публіцистичності до інформаційності.
56. Становлення і розвиток журналістики і їх зв'язок із історією людського суспільства.
57. Взаємозв'язок суспільного розвитку і розвитку журналістики.
58. Журналістика і політика.
59. Взаємодія журналістики з органами влади й партіями та рухами. Засоби й органи інформування.
60. Журналістика й громадськість. Діалог між журналістами й реципієнтами.
61. Роль ОМІ та ЗМІ у формуванні й функціонуванні громадської думки. «Четверта влада».
62. Соціально (суспільно) відповідальна журналістика.
63. Проблеми прозорості влади і поінформованості суспільства.
64. Діалогічність, збалансованість, усебічність відтворення дійсності в журналістській діяльності.
65. Спрямованість журналістики на пошук правди, істини. Її принциповість.
66. Докази й аргументи в журналістській діяльності.
67. Образно-емоційні аспекти журналістського твору.
68. Шляхи досягнення об'єктивності в мас-медіа.
69. Мета журналістської діяльності – отримати відгук із боку влади чи реципієнтів.
70. Пряме і непряме реагування на журналістські матеріали.
71. Дієвість журналістики.
72. Априорно опозиційний характер ОМІ до офіційної влади.
73. Вплив ОМІ на чиновників, владу і на реципієнтів.
74. Ефективність журналістики, її зв'язок із поставленими цілями.
75. Критерії ефективності.
76. Народження нового сюжету. Різні джерела інформації для цього.
77. Зовнішня інформація, способи її отримання.
78. Спостереження, його особливості і види.
79. Робота з «неживими» носіями інформації та документами.
80. Інтерв'ю як спосіб отримання інформації, його види.
81. Правила підготовки до інтерв'ювання і його проведення.
82. Журналістика як синтез науки, ремесла і творчості.
83. «Жорсткі» та «м'які» новини. Принципи подачі «жорстких» новин.
84. Принцип перевернутої піраміди у подачі новин.
85. Відповідь на найважливіші питання у новинних подачах. Функції ліда.
86. Композиційно-граматичні особливості журналістських творів.
87. Особливості виготовлення журналістського продукту на телебаченні й радіо.
88. Залежність специфіки жанрів від виду ОМІ.

89. Специфіка виготовлення журналістського продукту в залежності від типу ОМІ.
90. Вплив обсягу журналістського твору на його структуру.
91. Творення внутрішньої інформації в залежності від генологічного виду.
92. Особливості обробки інформації у різних журналістських жанрах.
93. Життя і діяльність Дж. Мейса як зразок журналістської чесності й об'єктивності.
94. «Повість про двох журналістів» Дж. Мейса, її значення для формування майбутнього журналіста.
95. Боротьба за свободу слова в журналістиці. Стаття Дж. Мейса «Свобода наклепу, або наклеп на свободу».
96. Голодомор 1932-33 років у оцінці Дж. Мейса і вітчизняних політиків, науковців, журналістів.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
відмінно	100-90
дуже добре	82-89
добре	75-81
задовільно	69-74
достатньо	60-68
незадовільно	0-59

7. Рекомендовані джерела

Основна

1. Вайшенберг З. Новинна журналістика. – К.: Академія Української Преси; Центр вільної преси, 2004.
2. Вальтер фон Ла Рош. Вступ до практичної журналістики. – К.: Академія Української Преси, 2005.
3. Корконосенко С. Основи журналістики. – М. : ЕКСПО, 2001.
4. Михайлин І.Л. Основи журналістики : підручник / Вид. 2-е доп. і поліпш. / І.Л. Михайлин. – Харків: ХІФТ, 2000.
5. Михайлин І.Л. Основи журналістики : учебник / І.Л. Михайлин. – Харьков : ХИФО, 2004. – 350 с.
6. Приступенко Т. Теорія журналістики: Етичні та правові засади діяльності ЗМІ : навчальний посібник / Тетяна Приступенко. – К. : Інститут журналістики, 2004. – 375 с.
7. Прохоров Е.П. Введение в теорию журналистики : учебное пособие. – М.: РИП-холдинг, 2000.
8. Різун В. Основи журналістики у відповідях та заувагах. – К., 2004.
9. Шнайдер В. Новий посібник з журналістики та онлайн-журналістики / Вольф Шнайдер, Пауль-Йозеф Рауе. – К. : Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2014. – 358 с.

Додаткова

1. Акопов А.И. Методика типологического исследования периодических изданий. – Иркутск, 1985.
2. Багиров Э.Г. Основи телевизионной журналистики. – М., 1987.
3. Багмут А.Й., Бровченко Т.О., Борисюк І.В., Олійник Г.П. Національна виразність звукового мовлення засобів масової інформації. – К., 1994.
4. Бебик В.М., Сидоренко О.І. Засоби масової інформації посткомуністичної України. – К., 1996.
5. Бойд Е. Ефірна журналістика: Технологія виробництва ефірних новин / Ендрю Бойд. – К. : Б.в., 2007. – 429 с.
6. Боярська З.І. Преса і формування правової культури. – К., 1991.
7. Бухарцев Р.Т. Творческий потенциал журналиста. – М., 1985.
8. Вайшенберг З. Журналістика та медіа : довідник / Зігфрід Вайшенберг, Ганс Й. Кляйнштойбер, Бернгард Пьорксен. – К. : Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2011. – 529 с.
9. Вартанов Г. Короткий довідник газетного працівника. – К., 1989.
10. Взаимодействие средств массовой информации, народа и институтов власти в процессе демократизации. – Минск, 1991.
11. Владимиров В. Основи журналістики: В поняттях и комментариях. – Луганск, ВУГУ, 1998.

12. Владимиров В. Теория и методика журналистского творчества. – Луганск: ВУГУ, 1997.
13. Вільна преса. – Б.м. : Б.в., б.р. – 95 с.
14. Владимиров В. Комерційна журналістика як галузь інформаційного бізнесу. – Луганськ, 1995.
15. Ворошилов В.В. Журналістика. Учебник. – СПб: Изд-во Михайлова В.А., 1999.
16. Галлер М. Репортаж : навчальний посібник / Міхаель Галлер. – К. : Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2011. – 348 с.
17. Гоян О.Я. Основи радіожурналістики і радіо менеджменту : підручник. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2004. – 190 с.
18. Даниленко С.І. Журналістські методи інформаційного забезпечення зовнішньої політики держави. – К., 1997.
19. Економічна журналістика: Новації західної преси. – К. : Інститут масової інформації, 2006. – 119 с.
20. Етика і журналістика: Войріх, Дітер / Київський національний університет ім. Т.Шевченка. – К., 2000.
21. Європейські стандарти у галузі громадського мовлення. – К. Інститут Медіа Права, 2005. – 210 с.
22. Журналістика в піарі та піар у журналістиці. – К. : Грамота, 2010. – 288 с.
23. Засорина Т., Федосова Н. Профессия – журналист. – Ростов на Дону: Феникс, 1999.
24. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості. – Львів: ПАІС, 2004.
25. Иванов В.Ф. Законодавство і журналістика. Становлення правової бази в Україні та світовий досвід. – К., 1997.
26. Иванов В. Стандарти новинної журналістики : навчальний посібник / Валерій Иванов. – К. : Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2007. – 72 с.
27. Иванов В. Аспекты массовой коммуникации. – Часть I: Информация и коммуникация : монография / Валерий Иванов. – К. : Центр Вільної Преси, 2009. – 190 с.
28. Иванов В. Аспекты массовой коммуникации. – Часть II: Массовая коммуникация : монография / Валерий Иванов. – К. : Центр Вільної Преси, 2009. – 109 с.
29. Інтернет в роботі журналіста. – К. : Інститут масової інформації, 2004. – 72 с.
30. Карпенко В.О. Суспільство і засоби масової інформації: проблеми правового регулювання взаємин: Текст лекції для студентів Інституту журналістики з курсу “Основи професійної комунікації”. – К.: Центр вільної преси, 2001.
31. Ким М.Н. Технология создания журналистского произведения. – СПб: Изд-во Михайлова В.А., 2001.

32. Кузнецова О. Аналітичні методи в журналістиці. – Львів, 1997.
33. Кузнецова О.Д. Засоби масової комунікації : посібник / О.Д. Кузнецова. – Львів : ПАІС, 2005. – 200 с.
34. Куляс І. Ефективне виробництво теленовін: Стандарти інформаційного мовлення. Професійна етика журналіста-інформаційника : практичний посібник для журналістів / Ігор Куляс, Олександр Макаренко. – К. : МГО «Інтерньюз Україна», 2006. – 120 с.
35. Лазутина Г.В. Основы творческой деятельности журналиста: Учебник для вузов. – М.: Аспект Пресс, 2000.
36. Лизанчук В.В. Радіожурналістика: засади функціонування. Підручник. – Львів: ПАІС, 2000.
37. Лубкович І. Соціологія і журналістика. – Львів, 1997.
38. Миронченко В.Я. Інформаційне радіомовлення України. – К., 1996.
39. Моисеев В. Журналисты и журналистика. – К., 2002.
40. Москаленко А.З. Вступ до журналістики : підручник. – К., 1997.
41. Москаленко А.З., Губерський Л.В., Іванов В.Ф. Основи масово-інформаційної діяльності : підручник. – К., 1999.
42. Москаленко А.З. Два кити: Журналістика як система засобів масової інформації. Журналістика перехідного періоду. – К.: Школяр, 1997.
43. Новітні засоби масової інформації змінюють суспільство. – Т. 12. – Ч. 12. – 32 с.
44. Основы творческой деятельности журналиста: Учебник для студентов вузов по спец. «Журналистика» / Ред.-сост. С.Г. Корконосенко. – СПб: Знание, СПБИНВЭСЭП, 2000.
45. Подолян М.П. Першооснови журналістської творчості. – К., 1997.
46. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови. – К., 1993.
47. Почапська О. Інформаційні жанри : навчально-методичний посібник / Оксана Почапська. – Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2013. – 103 с.
48. Прилюк Д.М. Теорія і практика журналістської творчості: у 2-х кн. – К., 1972–1973.
49. Прохоров Е. Журналистика и демократия. – М., 2004.
50. Прохоров Е.П. Проблемы эффективности журналистской деятельности. – М., 1987.
51. Публіцистика. Масова комунікація : медіа-енциклопедія. – К. : Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2007. – 780 с.
52. Радіожурналістика: Учебник /Под ред А.А.Шереля. – М.: Изд-во Моск. Ун-та, 2000.
53. Регіональна преса в Україні: перспективи співпраці. – Рівне, 1995.

54. Редакційно-видавнича справа: досвід, проблеми, майбутнє. – К., 1997.
55. Репкова Т. *Новое время: Как создать профессиональную газету в демократическом обществе* / Татьяна Рипкова. – К. : IREX ПроМедиа/Украина, 2002. – 467 с.
56. Різун В.В. Загальна характеристика масовоінформаційної діяльності. Лекція перша / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – К., 2000.
57. Різун В. Основи журналістики у відповідях і заувагах / Володимир Різун. – К. : Б.в., 2004. – 79 с.
58. Роль засобів масової інформації в суспільно-культурному процесі в Україні. – К., 1993.
59. Роль мас медіа у плюралістичному суспільстві. – К., 1996.
60. Свобода слова в Україні: стан, проблеми, перспективи. – К., 1997.
61. Семенько А.А. В поисках гуманистического пути. – Воронеж, 1991.
62. Слободянюк Р.Д. Журналістська майстерність. – К., 1994.
63. Становлення інформаційно-рекламного простору України. – К., 1995.
64. Стівенс М. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет / Мітчел Стівенс. – К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. – 407 с.
65. Сучасна українська журналістика. – К., 1997.
66. Тертычный А.А. Жанры периодической печати : учебное пособие. – М.: Аспект Пресс, 2000.
67. Техніка інтерв'ю. – К. : Інститут масової інформації, 2006. – 144 с.
68. Техніка репортажу. – К. : Інститут масової інформації, 2006. – 72 с.
69. Тімофєєв А.В. Зображальна журналістика : теоретико-практичні аспекти / А.В. Тімофєєв. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2012. – 132 с.
70. Україна: Засоби масової інформації. – К., 1993.
71. Україна: інформація і свобода слова. – К., 1997.
72. Українська журналістика: вчора, сьогодні, завтра. – К., 1996.
73. Халер М. Інтерв'ю :навчальний посібник / Міхаель Халер. – К. : Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2008. – 404 с.
74. Хітрова Т.В. Вступ до спеціальності : навчально-методичний посібник / Т.В. Хітрова. – Запоріжжя : ГУ «ЗІДМУ», 2007. – 104 с.
75. Шаповал Ю.Г. Феномен журналістики: Проблеми теорії : монографія / Ю.Г. Шаповал. – Рівне : РВП «РОСА», 2005. – 248 с.
76. Яковець А.В. Телевізійна журналістика : теорія і практика / А.В. Яковець. – К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2007. – 240 с.